

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2016. november 10.*

„Előzetes döntéshozatal — 2002/47/EK irányelv — Hatály — A »pénzügyi biztosíték«, a »figyelembe vehető kötelezettségek« és a pénzügyi biztosíték »nyújtásának« fogalma — A pénzügyi biztosíték fizetéképtelenségi eljárás megindításától független érvényesítésének lehetősége — Értékpapírokból álló pénzügyi biztosítékre vonatkozó kikötést tartalmazó folyószámla-szerződés”

A C-156/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Augstākās tiesas Civillietu departaments (a legfelsőbb bíróság polgári kollégiuma, Lettország) a Bírósághoz 2015. április 1-jén érkezett, 2015. március 11-i határozatával terjesztett elő az előtte

a „**Private Equity Insurance Group**” SIA

és

a „**Swedbank**” AS

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: T. von Danwitz (előadó) tanácselnök, Juhász E., C. Vajda, K. Jürimäe és C. Lycourgos bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. május 11-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a „Private Equity Insurance Group” SIA képviseletében N. Šlitke advokäts,
- a „Swedbank” AS képviseletében R. Vonsovičs, D. Lasmanis és I. Balmaks advokäti, valamint R. Rubenis,
- a lett kormány képviseletében I. Kalniņš és J. Treijs-Gigulis, meghatalmazotti minőségben,
- a spanyol kormány képviseletében M. García-Valdecasas Dorrego és V. Ester Casas, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: lett.

- az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében J. Kraehling, meghatalmazotti minőségben, segítője: J. Holmes barrister, valamint B. Kenelly QC,
- az Európai Bizottság képviseletében J. Rius, A. Sauka és K.-Ph. Wojcik, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. július 21-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokról szóló, 2002. június 6-i 2002/47/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2002. L 168., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 10. fejezet, 3. kötet, 89. o.) értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a „Private Equity Insurance Group” SIA és a „Swedbank” AS között az első társaságnak a másodikkal szemben fennálló kártérítési keresete tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 98/26/EK irányelv

- 3 A fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerekben az elszámolások véglegességéről szóló, 1998. május 19-i 98/26/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1998. L 166., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 3. kötet, 107. o.) 1. cikke értelmében:

„Az irányelv rendelkezéseit kell alkalmazni:

- a) a 2. cikk a) pontjában meghatározott, valamely tagállam joga alá tartozó és bármely valutában, [euró]-ban vagy különféle, a rendszerben egymásra átváltható valutában működő valamennyi rendszerre;
- b) e rendszer bármely résztvevőjére;
- c) arra a biztosítékra, amelyet:
  - egy rendszerben való részvételre tekintettel, vagy
  - a tagállamok központi bankjainak központi banki minőségben végrehajtott műveletekhez kapcsolódóan nyújtanak.”

4 Az említett irányelv 2. cikke a) pontjának első bekezdése értelmében:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

a) »rendszer« az olyan alakszerű megállapodás:

- amely három vagy több résztvevő fél (figyelmen kívül hagyva az esetleges elszámoló ügynököt, központi partnert, elszámolóházat vagy közvetett résztvevőt) között jött létre, közös szabályok és egységes eljárási rend szerint hajtja végre a résztvevő felek egymás közötti átutalási megbízásait,
- amely a résztvevő felek által választott tagállam jogának hatálya alá tartozik; azonban a résztvevők csak olyan tagállam jogát választhatják, ahol legalább egyikük székhelye megtalálható, és
- amelyet az alkalmazandó jog szerinti tagállam rendszernek minősít anélkül, hogy ez a belföldi jog általánosanál megszorítóbb alkalmazási feltételeit gyengítené és erről – miután a rendszer kielégítő voltáról megbizonyosodott – értesítette a Bizottságot.”

A 2002/47 irányelv

5 A 2002/47 irányelv (1), (3)–(5), (9), (10), (17) és (18) preambulumbekzdése kimondja:

„(1) A [98/26] irányelv lényeges lépést jelentett a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek rendezett jogi kereteinek létrehozásában. Ezen irányelv végrehajtása rámutatott az ilyen rendszerekben a különböző jogrendszerek eltérő hatásaiból adódó rendszerkockázat korlátozásának fontosságára, valamint az ilyen rendszerekre kialakított biztosítékokkal kapcsolatos közös szabályok előnyeire.

[...]

- (3) Létre kell hozni egy közösségi rendszert értékpapírok és pénz biztosítékként történő nyújtására egy értékpapírokból álló pénzügyi biztosíték vagy tulajdonjog-átruházás formájában, beleértve a visszavásárlási megállapodásokat (repo) is. Ez hozzájárul a pénzpiac integrációjához és költséghatékonyságához, valamint a Közösség pénzügyi rendszerének stabilitásához, és ezáltal alátámasztja a szolgáltatásnyújtás szabadságát és a tőke szabad mozgását a pénzügyi szolgáltatások egységes piacán. Ezen irányelv a kétoldalú pénzügyi biztosítékokra vonatkozó megállapodásokra összpontosít.
- (4) Ezen irányelv elfogadása európai jogi környezetben történt, amely a már említett [98/26] irányelv mellett különösen a hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról szóló, 2001. április 4-i 2001/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvből [(HL 2001. L 125., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 15. o.)], a biztosítóintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról szóló, 2001. március 19-i 2001/17/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvből [(HL 2001. L 110., 28. o., magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 3. o.)], valamint a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendeletből [(HL 2000. L 160., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 191. o.; helyesbítés: HL 2006. L 234., 43. o.)] áll. Ezen irányelv összhangban áll e korábbi jogszabályok általános megközelítésével, és nem áll azokkal ellentétben. Sőt, ezen irányelv kiegészíti e meglévő jogszabályokat azzal, hogy további kérdésekkel foglalkozik és bizonyos, e korábbi jogszabályok által már szabályozott ügyekben további lépéseket tesz.

- (5) A pénzügyi biztosítékokra vonatkozó megállapodások körében a jogbiztonság javítása érdekében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a nemzeti fizetéseképtelenségi jog bizonyos rendelkezései ne vonatkozzanak az ilyen megállapodásokra, különösen azon rendelkezésekre, amelyek gátolják a pénzügyi biztosíték hatékony felhasználását, vagy kétségessé teszik olyan jelenleg alkalmazott technikák érvényességét, mint például a kétoldalú pozíciólezáró nettósítás (»close out netting«), kiegészítő biztosítékok nyújtása a pénzügyi biztosíték összegének növelése formájában, illetve a biztosíték helyettesítése.

[...]

- (9) Az ezen irányelv hatálya alatt pénzügyi biztosítékot használó felek adminisztratív terheinek csökkentése érdekében a pénzügyi biztosítékokra vonatkozóan a nemzeti jog által a felekre előírható egyetlen teljesítendő követelmény az lehet, hogy a pénzügyi biztosíték a biztosíték elfogadója vagy a nevében eljáró személy ellenőrzése alatt álljon, ugyanakkor nem kizárva olyan biztosíték-technikák alkalmazását, ahol a biztosíték nyújtója mással helyettesítheti a biztosítékot, illetve visszakövetelheti a biztosítéktöbbletet.

- (10) Ugyanezen indokoknál fogva a pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodások létrejötte, érvényessége, teljesülése, érvényesíthetősége, illetve egy eljárás során bizonyítékként történő felhasználhatósága vagy a pénzügyi biztosítékoknak egy pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás keretében történő nyújtása nem tehető függővé semmilyen alaki követelmény teljesítésétől, ilyen alaki követelmény például valamilyen okirat meghatározott formában vagy meghatározott módon történő elkészítése, vagy annak bármilyen hivatalos vagy köztestülethez történő benyújtása vagy nyilvántartásba vétele valamilyen nyilvános nyilvántartásban, közzététel valamilyen újságban, hivatalos lapban, hivatalos nyilvántartásban vagy közzététel bármely más módon, valamely hivatalos személy értesítése vagy meghatározott formában bizonyíték nyújtása a dokumentum vagy okirat készítésének időpontjára, a vonatkozó pénzügyi kötelezettség összegére vagy bármely más adatra vonatkozóan. Ezen irányelvnek azonban egyensúlyt kell találnia a piaci hatékonyság és a megállapodásban részes felek, valamint harmadik felek biztonsága között, többek között a csalás kockázatának elkerülése érdekében. Ezt az egyensúlyt azáltal kell elérni, hogy ezen irányelvet csak azon tulajdonhoz kötött pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokra kell alkalmazni, amelyek esetén a tulajdon megszerzése – azaz a pénzügyi biztosíték nyújtása – vagy írásban, vagy más maradandó módon bizonyítható, amely által az ilyen biztosíték érvényesíthető marad. [...]

[...]

- (17) Ezen irányelv gyors és nem bürokratikus érvényesítési eljárásokról rendelkezik a pénzügyi stabilitás biztosítása és valamely, a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodásban részes fél mulasztása esetén létrejövő dominóhatás korlátozása érdekében. [...]

- (18) [...] A pénz itt kifejezetten arra a pénzre utal, amelyet valamilyen számlára történő jóváírás vagy a pénz visszafizetésére vonatkozó hasonló követelés képvisel (például pénzügyi letétek), azaz kifejezetten kizárja a bankjegyet.”

6 Ezen irányelv „Tárgy és hatály” című 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ezen irányelv meghatározza a pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokra alkalmazandó közösségi szabályozást, amely megfelel a (2) és az (5) bekezdésben meghatározott követelményeknek, valamint összhangban áll a (4) és (5) bekezdésben meghatározott feltételekkel.

(2) A biztosíték elfogadójának és a biztosíték nyújtójának az alábbi kategóriák valamelyikébe kell tartoznia:

- a) közigazgatási hatóság [...]
- b) központi bank [...]
- c) a prudenciális felügyelet alá tartozó pénzügyi intézmény [...]
- d) a [98/26] irányelv 2. cikkének c), d) és e) pontjában meghatározott központi partner, elszámoló ügynök vagy elszámolóház [...]
- e) a természetes személyen kívüli személy, beleértve a jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásokat és személyegyesítő társaságokat [(*partnership*)], feltéve hogy a másik fél az a)-d) pontban meghatározott intézmény.

(3) A tagállamok ezen irányelv hatálya alól kizárhatják azon pénzügyi biztosítékról szóló megállapodásokat, amelyeknél az egyik fél a (2) bekezdés e) pontjában említett személy.

[...]

(4) a) A nyújtott pénzügyi biztosítéknak pénzből vagy pénzügyi instrumentumokból kell állnia.

[...]

(5) Ezen irányelvet akkor kell alkalmazni a pénzügyi biztosítékre, amikor azt már nyújtották, és amennyiben a biztosíték nyújtása írásban igazolható.

A pénzügyi biztosíték nyújtásáról való igazolásnak lehetővé kell tennie azon pénzügyi biztosíték azonosítását, amelyre vonatkozik. Emiatt elegendő bizonyítani, hogy a számlán megjelenő értékpapírokból álló biztosítékot a vonatkozó számlán jóváírták, vagy azon jóváírásként szerepel, illetve, hogy a pénzbeli biztosítékot a kijelölt számlán jóváírták vagy azon jóváírásként szerepel.

[...]”

7 Az említett irányelv „Fogalommeghatározások” címet viselő 2. cikkének szövege az alábbi:

„(1) Ezen irányelv alkalmazásában

a) »pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodás«: tulajdonjog-átruházási pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás vagy értékpapírokból álló pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás, függetlenül attól, hogy ezekre vonatkozik-e valamilyen keretmegállapodás vagy általános feltétel;

[...]

c) »értékpapírokból álló pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás«: olyan megállapodás, amely szerint a biztosíték nyújtója a biztosíték elfogadójának javára vagy neki szóló értékpapír útján nyújt pénzügyi biztosítékot, és amely esetében a pénzügyi biztosíték teljes tulajdonjoga a biztosíték nyújtójánál marad, amikor az értékpapírhoz fűződő jogot létrehozzák;

d) »pénz«: valamely számlán bármilyen pénznemben jóváírt pénz vagy pénz visszafizetésére szóló hasonló követelés, például pénzpiaci letét;

[...]

f) »figyelembe vehető kötelezettségek«: azon kötelezettségek, amelyeket a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás biztosít, és amelyek pénzbeli elszámolásra és/vagy a pénzügyi instrumentum átadására jogosítanak fel.

A kötelezettségek közé tartozhat:

- i. jelenlegi vagy jövőbeni, tényleges vagy függő, vagy várható kötelezettségek (beleértve a fő megállapodásból vagy hasonló megállapodásból eredő ilyen kötelezettségeket);
- ii. a biztosíték elfogadójának a biztosíték nyújtójától eltérő személlyel szembeni követelése; vagy
- iii. meghatározott osztályú vagy fajtájú, időről időre felmerülő kötelezettségek;

[...]

(2) Ezen irányelvben a »rendelkezésre bocsátott« pénzügyi biztosítéokra, vagy a pénzügyi biztosíték »rendelkezésre bocsátására« vonatkozó hivatkozások a pénzügyi biztosíték átadására, átruházására, tartására, nyilvántartásba vételére, vagy másképpen oly módon történő kijelölésére vonatkoznak, hogy az a biztosíték elfogadójának vagy az ő nevében eljáró személynek a birtokában vagy ellenőrzése alatt legyen. A helyettesítési jog, a pénzügyi biztosítéktöbbletnek a biztosíték nyújtója javára való visszavonására vonatkozó jog, vagy – hitelkövetelések esetében – az abból eredő bevételek további értesítésig történő beszedésére vonatkozó jog nem sérti azt a pénzügyi biztosítékot, amelyet a biztosíték elfogadójának nyújtottak az ezen irányelvben említettek szerint.

(3) Ezen irányelvben foglalt az »írásban« kifejezés magában foglalja az elektronikus eszközökkel és bármilyen más, maradandó módon történő nyilvántartásba vételt.”

8 Ugyanezen irányelv „Alaki követelmények” című 3. cikke szerint:

„(1) A tagállamok nem írhatják elő, hogy a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás vagy annak alapján a pénzügyi biztosíték nyújtása, létrehozása, érvényessége, teljesülése, érvényesíthetősége vagy bizonyítékként történő elfogadhatósága bármilyen alaki követelmény teljesítésétől függ.

(2) Az (1) bekezdés nem sérti ezen irányelv pénzügyi biztosítékokra történő alkalmazását, amennyiben azt már nyújtották, és ha a biztosítéknyújtás írásban bizonyítható, illetve amennyiben a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás írásban vagy jogilag egyenértékű módon bizonyítható.”

9 A 2002/47 irányelv „A pénzügyi biztosítékról szóló megállapodások érvényesítése” címet viselő 4. cikke az alábbiakat mondja ki:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy az érvényesítési eljárás bekövetkeztekor a biztosíték elfogadója képes legyen az értékpapírokból álló pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás alapján az abban megállapodott feltételek szerint nyújtott bármiféle pénzügyi biztosítékot az alábbi módok valamelyikén érvényesíteni:

[...]

b) a pénzt a vonatkozó pénzügyi kötelezettségekbe történő beszámítással vagy azok teljesítésére történő alkalmazással.

[...]

(4) Az (1) bekezdésben említett pénzügyi biztosíték érvényesítési módjainál – az értékpapírokból álló pénzügyi biztosítékról szóló megállapodásban megállapodott feltételektől függően – nem írható elő, hogy:

a) az érvényesítési szándékról előzetes értesítést kell adni;

- b) az érvényesítés feltételeit valamely bíróságnak, köztisztviselőnek vagy bármilyen más személynek kell jóváhagynia;
- c) az érvényesítést nyilvános aukción vagy bármilyen más előírt módon kell végrehajtani; vagy
- d) bármilyen további időszaknak kell eltelnie.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás saját feltételei szerint hatályosulhasson, függetlenül a biztosíték nyújtója vagy a biztosíték elfogadója ellen megindított vagy folytatott felszámolási eljárástól vagy átszervezési intézkedésektől.

[...]”

- 10 Az említett irányelvnek a „Bizonyos fizetésektelenségre vonatkozó rendelkezések alkalmazásának mellőzése” című 8. cikke így rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodást, valamint az ilyen megállapodás alapján a pénzügyi biztosíték nyújtását ne lehessen érvénytelennek vagy semmisnek nyilvánítani, illetve visszavonni kizárólag azon az alapon, hogy a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás hatálybalépésének napja vagy a pénzügyi biztosíték nyújtásának napja:

- a) a felszámolási eljárás vagy a reorganizációs intézkedések megkezdésének napja, amely azonban megelőzi az ehhez szükséges bírósági végzést vagy közigazgatási rendelkezést; vagy
- b) valamely, az ilyen eljárás vagy intézkedés megkezdését megelőző, és arra való hivatkozással, vagy az ilyen eljárás vagy intézkedés során az ehhez szükséges bírósági végzésre vagy közigazgatási rendelkezésre vagy bármilyen más intézkedés meghozatalára vagy más esemény bekövetkeztére való hivatkozással meghatározott jogszabály által előírt időszakba esik.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben a felszámolási eljárás vagy a reorganizációs intézkedés megkezdésének napján, de annak megkezdése után jön létre a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás vagy a vonatkozó pénzügyi kötelezettség, vagy akkor nyújtják a pénzügyi biztosítéket, az a törvény előtt érvényesíthető és kötelező legyen harmadik felekre nézve, ha a biztosíték elfogadója bizonyítani tudja, hogy nem tudott az ilyen eljárás vagy intézkedés megkezdéséről és nem is kellett arról tudnia.

(3) Amennyiben a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás tartalmaz:

- a) valamely pénzügyi biztosíték vagy kiegészítő pénzügyi biztosíték nyújtására vonatkozó kötelezettséget annak érdekében, hogy figyelembe vegyék a pénzügyi biztosíték értékében vagy a vonatkozó pénzügyi kötelezettségek összegében bekövetkező változásokat; vagy
- b) a pénzügyi biztosíték visszavonására vonatkozó jogot, amikor annak helyettesítésére vagy azért cserében lényegében ugyanolyan értékű pénzügyi biztosítéket nyújtanak,

a tagállamok biztosítják, hogy a pénzügyi biztosíték, a kiegészítő pénzügyi biztosíték vagy a helyettesítő vagy pótló pénzügyi biztosíték nyújtását az ilyen kötelezettség vagy jog alapján nem nyilvánítják érvénytelenre vagy semmissé, illetve nem vonják vissza pusztán azon az alapon, hogy:

- i. az ilyen pénzügyi biztosíték nyújtásának napja a felszámolási eljárás vagy a reorganizációs intézkedések megkezdésének napja, amely azonban megelőzi az ehhez szükséges bírósági végzést vagy közigazgatási rendelkezést; vagy valamely, az ilyen eljárás vagy intézkedés megkezdését megelőző és arra való hivatkozással vagy az ilyen eljárás vagy intézkedés során az ehhez szükséges

bírósági végzésre vagy közigazgatási rendelkezésre vagy bármilyen más intézkedés meghozatalára vagy más esemény bekövetkeztére való hivatkozással meghatározott jogszabály által előírt időszakba esik; és/vagy

- ii. a vonatkozó pénzügyi kötelezettségek a pénzügyi biztosíték, kiegészítő pénzügyi biztosíték vagy helyettesítő vagy pótló pénzügyi biztosíték nyújtásának napja előtt keletkeztek.

[...]”

A lett jog

- 11 A pénzügyi biztosítékról szóló törvényt (Finanšu nodrošinājuma likums) a 2002/47 irányelvnek a lett jogba való átültetésének céljából fogadták el.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 12 2007. április 14-én az „Izdevniecība Stilus” SIA, amelynek jogutóda a Private Equity Insurance Group, folyószámlára vonatkozó szabványszerződést kötött a Swedbank AS-szel. E szerződés olyan pénzügyi biztosítékkal kapcsolatos kikötést tartalmaz, amelynek értelmében az Izdevniecība Stilus folyószámláján elhelyezett pénzeszközök értékpapírokból álló pénzügyi biztosítékként a Swedbank Izdevniecība Stilusszal szemben fennálló összes követelése fedezetéül szolgál.
- 13 2010. október 25-én megállapították az Izdevniecība Stilus fizetéseképtelenségét. Ezt követően a vagyonfelügyelő új folyószámla-szerződést kötött a Swedbankkal, amely azonos, az értékpapírokból álló pénzügyi biztosítéokra vonatkozó kikötést tartalmazott.
- 14 2011. június 8-án a Swedbank levont az Izdevniecība Stilus folyószámlájáról 192,30 lett lat (LVL) (körülbelül 274 euró) összeget a fizetéseképtelenség megállapításáig tartó időszaknak megfelelő számlafenntartási díj címén.
- 15 A vagyonfelügyelő által képviselt Izdevniecība Stilus keresetet indított ezen összeg visszafizetése iránt a Swedbank ellen a hitelezők között a fizetéseképtelenségi eljárásban fennálló egyenlőség nemzeti jogi elvére, valamint azon tilalomra hivatkozva, amelynek értelmében az egyes hitelezők nem indíthatnak olyan keresetet, amely a többi hitelezőt hátrányosan érintheti.
- 16 A lett első- és másodfokú bíróság többek között a pénzügyi biztosítékról szóló törvényre hivatkozva elutasította e keresetet, amely törvény rendelkezései a pénzügyi biztosítékot kivonják a fizetéseképtelenségre vonatkozó jog hatálya alól. Ezután felülvizsgálati kérelmet terjesztettek az Augstākās tiesas Civillietu departaments (a legfelsőbb bíróság polgári kollégiuma, Lettország) elé.
- 17 E tekintetben az említett bíróság megjegyezte, hogy a 2002/47 irányelvet többek között a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerekben az elszámolások véglegességéről szóló 98/26 irányelv összefüggésében fogadták el. Ennélfogva e bíróság elsősorban azt kívánja megtudni, hogy a 2002/47 irányelv alkalmazandó-e az olyan közönséges bankszámlán elhelyezett pénzeszközökre is, mint amilyenről az alapügyben szó van, és amelyet a 98/26 irányelv 1. és 2. cikke szerinti fizetési és értékpapír-elszámolási rendszereken kívüli elszámoláshoz használnak.
- 18 Másodszor, az Augstākās tiesas Civillietu departamentsnek (a legfelsőbb bíróság polgári kollégiuma) kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a pénzügyi biztosítéknak a más típusú, különösen a közhitelű nyilvántartásba bejegyzett olyan biztosítékokkal szembeni elsőbbsége, mint a jelzálog,

összeegyeztethető-e a hitelezőkkel szemben a fizetéseképtelenségi eljárás során alkalmazandó egyenlő bánásmód elvével. Különösen azt kívánja megtudni, hogy az ilyen elsőbbség igazolt és arányos-e a 2002/47 irányelv által követett célkitűzések szempontjából.

- 19 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a pénzügyi biztosítékról szóló törvény a 2002/47 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének e) pontja szerinti személyekre ugyanúgy vonatkozik, mint a természetes személyekre. Következésképpen egyrészt arra keres választ, hogy az ezen irányelv által előírt szabályok e rendelkezés alapján kiterjeszthetők-e olyan személyekre, akik kifejezetten ki vannak zárva annak hatálya alól, másrészt, igenlő válasz esetén közvetlenül alkalmazandó-e az említett rendelkezés. Az említett bíróság, miközben elismeri, hogy az alapügy vonatkozásában ugyan hipotetikus kérdésekről van szó, úgy véli azonban, hogy azok relevánsnak bizonyulhatnak abban az esetben, ha a Latvijai Republikas Satversmes tiesa (Alkotmánybíróság, Lettország) a pénzügyi biztosítékról szóló törvény alkotmányosságát vizsgálná.
- 20 E körülmények között az Augstākās tiesas Civillietu departaments (a legfelsőbb bíróság polgári kollégiuma) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Úgy kell-e értelmezni a 2002/47 irányelvnek a pénzügyi biztosíték érvényesítésére vonatkozó 4. cikkében foglalt rendelkezéseit, ezen irányelv (1) és (4) preambulumbekkezdésével összefüggésben, hogy az ilyen rendelkezések kizárólag azon számlák tekintetében alkalmazhatók, amelyeket az értékpapír-elszámolási rendszerben történő elszámolásokhoz használnak, vagy úgy kell-e értelmezni, hogy azok valamely bankban nyitott bármelyik számla tekintetében is alkalmazhatók, azt a folyószámlát is beleértve, amelyet az értékpapírügyletek elszámolásakor nem alkalmaznak?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a 2002/47 irányelv 3. és 8. cikkét a (3) és (5) preambulumbekkezdéssel összefüggésben, hogy az irányelv célja különösen előnyös elsőbbségi bánásmód biztosítása a hitelintézetek számára ügyfelek fizetéseképtelenségének esetén, különösen ügyfelek egyéb olyan hitelezőivel szemben, mint például [az alkalmazottak] bérkövetelései tekintetében, az állam pénzügyi követelései tekintetében, és a biztosított hitelezők tekintetében, akiknek követeléseit közhitelesen nyilvántartott biztosítékok fedezik?
- 3) A 2002/47 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az egy minimális harmonizációra irányuló szabály, vagy úgy, hogy az teljes harmonizációra irányul, tehát úgy kell-e értelmezni, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy e rendelkezést olyan jogalanyokra is kiterjesszék, amelyek kifejezetten ki vannak zárva az [említett] irányelv hatálya alól?
- 4) A 2002/47 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját közvetlenül alkalmazható szabálynak kell-e tekinteni?
- 5) Amennyiben a 2002/47 irányelv célja és hatálya szűkebb körű, mint azon nemzeti törvény valódi célja és hatálya, amelynek elfogadását alakilag [ezen] irányelv átültetésének kötelezettsége igazolta, alkalmazható-e [az említett] irányelv értelmezése az alapeljárásban vitatott jogszabályhoz hasonló, nemzeti törvényen alapuló, értékpapírokból álló pénzügyi biztosítéokra vonatkozó kikötés hatályon kívül helyezése céljából?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és a második kérdésről

- 21 A kérdést előterjesztő bíróság az együttesen vizsgálendő első és második kérdésével lényegében arra kérdez rá, hogy a 2002/47 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy az az olyan pénzügyi biztosítéknak, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a bankszámlán elhelyezett pénzeszközök értékpapírokból álló pénzügyi biztosítékként állnak a bank rendelkezésére a számlatulajdonossal szemben fennálló követeléseinek fedezése céljából, a fizetéseképtelenségi eljárás biztosítéknyújtó elleni megindításától függetlenül a biztosíték elfogadójára ruházza az e biztosíték érvényesítéséhez való jogot.
- 22 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a 2002/47 irányelv (3) preambulumbekzdése értelmében ezen irányelv hozzájárul a pénzpiac integrációjához és költséghatékonyságához, valamint az Európai Unió pénzügyi rendszerének stabilitásához.
- 23 E célból ezen irányelv olyan rendszert hozott létre, amelynek célja, amint az az (5), (9), (10) és (17) preambulumbekzdésből is kitűnik, hogy az ezen irányelv hatálya alatt pénzügyi biztosítéket használó felek adminisztratív terheit csökkentse, javítsa e biztosítékek jogbiztonságát azáltal, hogy kivonja azokat a nemzeti fizetéseképtelenségi jog bizonyos rendelkezéseinek hatálya alól, és gyors és nem bürokratikus érvényesítési eljárásokról rendelkezzen a pénzügyi stabilitás biztosítása és valamely, a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodásban részes fél mulasztása esetén létrejövő dominóhatás korlátozása érdekében.
- 24 Így az említett irányelv 3. cikke egyrészt lényegében megtiltja a tagállamoknak, hogy a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodást vagy annak alapján a pénzügyi biztosíték nyújtását, létrehozását, érvényességét, teljesülését, érvényesíthetőségét vagy bizonyítékként történő elfogadhatóságát bármilyen alaki követelmény teljesítésétől tegyék függővé.
- 25 Másrészt, a 2002/47 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az értékpapírokból álló pénzügyi biztosíték elfogadója a pénzügyi biztosítéket az abban leírt módok valamelyikén érvényesíti. Ezen irányelv 4. cikkének (5) bekezdése értelmében a tagállamok biztosítják, hogy a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás saját feltételei szerint hatályosulhasson, függetlenül a biztosíték nyújtója vagy a biztosíték elfogadója ellen megindított vagy folytatott felszámolási eljárástól vagy átszervezési intézkedésektől.
- 26 Következésképpen a 2002/47 irányelv által bevezetett rendszer, miközben kizárja, hogy a pénzügyi biztosítékek felhasználása alaki követelmény teljesítésétől függjön, a fizetéseképtelenségi eljárás biztosítéknyújtó elleni megindításától függetlenül e biztosítékek elfogadójára ruházza az e biztosíték érvényesítéséhez való jogot.
- 27 A fentiek alapján meg kell határozni, hogy ezen irányelv hatálya alá tartozik-e az olyan biztosíték, amilyen az alapügyben szerepel.
- 28 E tekintetben nem vitatott, hogy az alapügyben szóban forgó biztosíték ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében meghatározott személyi hatálya alá tartozik.
- 29 A 2002/47 irányelv tárgyi hatályát illetően meg kell állapítani elsőként, hogy a biztosíték által lefedett kötelezettségeknek az ezen irányelv 2. cikke (1) bekezdésének f) pontja szerinti „figyelembe vehető kötelezettségeknek” kell minősülniük. Az e rendelkezésben szereplő fogalommeghatározás szerint a „figyelembe vehető kötelezettségek” azon kötelezettségek, amelyeket a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodás biztosít, és amelyek pénzbeli elszámolásra és/vagy a pénzügyi instrumentum átadására jogosítanak fel. E kötelezettségek állhatnak teljesen vagy részlegesen tényleges vagy várható

kötelezettségekből, ideértve a keretmegállapodásból vagy hasonló rendelkezésből eredő kötelezettségeket, a biztosíték elfogadójának a biztosíték nyújtójától eltérő személlyel szembeni követeléséből, illetve meghatározott osztályú vagy fajtájú, időről időre felmerülő kötelezettségekből.

- 30 Így, amint arra a Bíróság előtt észrevételeket előterjesztő összes fél hivatkozik, a „figyelembe vehető kötelezettségek” fogalom meghatározása, amely ilyenként a 2002/47 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének f) pontjában szerepel, olyan helyzetre vonatkozik, mint amilyenről az alapügyben szó van, amelyben a biztosíték a banknak a számlatulajdonossal szemben fennálló összes követelését fedezi.
- 31 Ugyanis egyrészt, mivel a 2002/47 irányelv szövegében nincsen kifejezett korlátozás, az „azon kötelezettségek”, amelyek „pénzbeli elszámolásra jogosítanak fel” fordulatot, amely a 2002/47 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének f) pontjában lévő fogalom meghatározásban szerepel, úgy kell értelmezni, mint amely minden pénzügyi elszámolásra feljogosító kötelezettségre, és ebből következően a számlatulajdonosnak a bankjával szemben fennálló olyan közönséges pénzügyi tartozásaira is vonatkozik, mint az alapügyben szereplő számlafenntartási díj.
- 32 Másrészt, mivel a figyelembe vehető kötelezettségek magának a 2002/47 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének f) pontjában szereplő fogalom meghatározás szövegének értelmében állhatnak teljesen vagy részlegesen tényleges vagy várható kötelezettségekből, ideértve a keretmegállapodásból vagy hasonló rendelkezésből eredő kötelezettségeket is, e fogalom meghatározás olyan helyzetre is vonatkozik, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a biztosíték nemcsak valamely egyedi követelést, hanem a banknak a számlatulajdonossal szemben fennálló összes követelését fedezi.
- 33 Ezt követően hangsúlyozni kell, hogy a 2002/47 irányelv 1. cikke (4) bekezdésének a) pontjával összhangban az ezen irányelv szerinti biztosítéknak pénzből vagy pénzügyi instrumentumokból kell állnia. A „pénz” fogalmát a 2002/47 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének d) pontja határozza meg úgy, hogy az valamely számlán jóváírt pénz, illetve a pénz visszafizetésére szóló olyan hasonló követelés, mint a piaci letét. Ugyanezen irányelv (18) preambulumbekkezdéséből egyébként kitűnik, hogy a bankjegy e fogalom meghatározásból ki van zárva. Mivel a 2002/47 irányelv nem ír elő semmilyen más kizárást, meg kell állapítani – amint azt a főtanácsnok indítványának 29. pontjában is kiemelte –, hogy az említett fogalom meghatározás olyan, bankszámlán elhelyezett pénzeszközökre is vonatkozik, mint amilyenekről az alapügyben szó van.
- 34 A kérdést előterjesztő bíróság által felhozott, arra vonatkozó kérdéssel kapcsolatban, hogy a 2002/47 irányelv tárgyi hatályának ezen irányelv elfogadásának hátterére tekintettel csak a 98/26 irányelv 1. és 2. cikke szerinti fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerekben történő elszámoláshoz használt számlákon elhelyezett pénzeszközökre kell-e korlátozódnia, hangsúlyozni kell, hogy az ilyen korlátozást a 2002/47 irányelv szövegében semmi sem támasztja alá. Ezzel ellentétben, noha igaz, hogy ezen irányelvet – amint az annak (1) és (4) preambulumbekkezdéséből kitűnik – többek között a 98/26 irányelv összefüggésében fogadták el, és az uniós jogalkotó előnyösnek vélte a fizetési rendszerek és az ezen utóbbi irányelvben meghatározott rendelet keretében nyújtott biztosítékokat közös szabályozás hatálya alá vonni, ahogy arra a (4) preambulumbekkezdése is emlékeztet, a 2002/47 irányelv sem marad el attól e meglévő jogszabályok kiegészítésében, mivel további kérdésekkel foglalkozik és további lépéseket is tesz. Egyebekben – amint azt a főtanácsnok indítványának 31. pontjában hangsúlyozta – a pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvjavaslathoz fűzött indokolás (HL 2001. C 180. E, 312. o.) szintén megerősíti, hogy a 2002/47 irányelvet azzal a céllal fogadták el, hogy az túllépjen a 98/26 irányelv hatályán.
- 35 Ebből az következik, hogy a 2002/47 irányelv tárgyi hatálya nem tekinthető úgy, mint amely a 98/26 irányelv szerinti fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerekben történő elszámoláshoz használt számlákon elhelyezett pénzeszközökre korlátozódik.

- 36 A fentiek alapján hangsúlyozni kell, hogy a 2002/47 irányelvet az 1. cikke (5) bekezdésének első albekezdése értelmében akkor kell alkalmazni, ha a pénzügyi biztosítékot már nyújtották, és amennyiben a biztosíték nyújtása írásban bizonyítható, amely ezen irányelv 2. cikkének (3) bekezdése értelmében az elektronikus eszközökkel és bármilyen más, maradandó módon történő nyilvántartásba vételt foglalja magában. Az említett irányelv 3. cikkének (2) bekezdése a maga részéről kifejezetten kimondja, hogy az az ugyanezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében előírt azon tilalom, hogy a pénzügyi biztosíték nyújtását alaki követelmények teljesülésétől tegyék függővé, nem sérti ezen irányelv alkalmazását, amennyiben e pénzügyi biztosítékot már nyújtották, és ha a biztosítéknyújtás írásban bizonyított.
- 37 A 2002/47 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének első mondatában szereplő fogalom meghatározás szerint a pénzügyi biztosíték rendelkezésre bocsátása a pénzügyi biztosíték átadására, átruházására, tartására, nyilvántartásba vételére, vagy másképpen oly módon történő kijelölésére vonatkozik, hogy e pénzügyi biztosíték a biztosíték elfogadójának vagy az ő nevében eljáró személynek a birtokában vagy ellenőrzése alatt legyen.
- 38 Az említett irányelv ugyanakkor nem fejt ki, hogy olyan, bankszámlán elhelyezett pénzeszközökre vonatkozó immateriális biztosíték esetén, mint amilyenről az alapügyben szó van, mikor teljesül az a feltétel, hogy a biztosíték elfogadójának „birtokába vagy ellenőrzése alá” kell kerülnie.
- 39 A tagállamok jogára való kifejezett utalás hiányában az említett feltételt az egész Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve annak szövegét, összefüggéseit és célját (lásd ebben az értelemben: 2015. július 16-i A-ítélet, C-184/14, EU:C:2015:479, 31. és 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 40 E tekintetben a 2002/47 irányelv (10) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy ezen irányelv egyrészt a pénzügyi biztosíték körüli formalizmus elkerülésével a piaci hatékonyság, másrészt – annak megkövetelésével, hogy a pénzügyi biztosíték nyújtása bizonyos fajta tulajdonelvonásban jelentkezzen – a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodásban részes felek, valamint harmadik felek jogbiztonsága közötti egyensúly megteremtésére törekszik.
- 41 Ugyanis a pénzügyi biztosíték nyújtásával kapcsolatos követelmény annak biztosítására irányul, hogy a biztosítéknak a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodásban megjelölt elfogadója ténylegesen rendelkezni tudjon azzal, amennyiben bekövetkezik az e biztosíték érvényesítéséhez vezető esemény.
- 42 Hozzá kell tenni, hogy a 2002/47 irányelv (17) peambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy ezen irányelv gyors és nem bürokratikus érvényesítési eljárásokról rendelkezik a pénzügyi stabilitás biztosítása és valamely, a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodásban részes fél mulasztása esetén létrejövő dominóhatás korlátozása érdekében. A pénzügyi biztosíték nyújtásával kapcsolatos követelmény alkalmas az említett célt elérésének elősegítésére, mivel azt biztosítja, hogy a biztosíték elfogadója ténylegesen rendelkezhet a biztosítékkal.
- 43 Ezenkívül a 2002/47 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének második mondata előírja, hogy a helyettesítési jog vagy a pénzügyi biztosítéktöbbletnek a biztosíték nyújtója javára való visszavonására vonatkozó jog nem sérti azt a pénzügyi biztosítékot, amelyet a biztosíték elfogadójának nyújtottak. Márpedig e jog elveszténé jelentőségét, ha a bankszámlán elhelyezett pénzeszközökre vonatkozó biztosíték elfogadóját abban az esetben is olyannak tekintenék, mint akinek e pénzeszközök a „birtokában vagy ellenőrzése alatt” vannak, amikor a számlatulajdonos e pénzeszközökkel szabadon rendelkezhet.
- 44 Ebből az következik, hogy az olyan biztosíték elfogadója, mint amilyen az alapeljáráásban szerepel, amely közönséges bankszámlán elhelyezett pénzeszközökre vonatkozik, csak akkor tekinthető olyannak, mint akinek e pénzeszközök a „birtokába vagy ellenőrzése alá” kerültek, ha a biztosíték nyújtója azzal nem rendelkezhet.

- 45 Meg kell még állapítani, hogy a pénzügyi biztosíték főszabály szerint nem tartozik a 2002/47 irányelv hatálya alá, ha azt a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása után nyújtották.
- 46 Ugyanis ezen irányelv 8. cikkének (1) és (3) bekezdése lényegében megakadályozza, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás visszamenőlegesen hatást gyakoroljon az ezen eljárás megindítását megelőzően nyújtott pénzügyi biztosítékokra. Ezzel szemben az említett irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében a biztosítékról szóló megállapodás a törvény előtt csak kivételesen érvényesíthető, ha a biztosítékot az ilyen eljárás megindítását követően nyújtották, és harmadik felekre nézve csak kivételes esetben kötelező, azaz amennyiben a biztosíték elfogadója bizonyítani tudja, hogy nem tudott ezen eljárás megkezdéséről és nem is kellett arról tudnia. Amint azt a főtanácsnok indítványának 63. és 64. cikkében kiemelte, ebből az következik, hogy ezen irányelv – az ugyanezen irányelv 8. cikke (2) bekezdése szerinti esetekre is figyelemmel – nem terjed ki a fizetéseképtelenségi eljárás megkezdése után nyújtott biztosítékokra.
- 47 A jelen esetben a jelen ítélet 44. és 46. pontjában tett megállapításokra figyelemmel a kérdést előterjesztő bíróság feladata többek között annak vizsgálata, hogy egyrészt a Swedbank által az Izdevniecība Stilus számlájáról kivett pénzeszközöket a fizetéseképtelenségi eljárás megkezdése előtt vagy annak megkezdése napján helyezték-e el ezen a számlán, mivel a Swedbank bizonyította, hogy nem volt tudomása arról, hogy ez az eljárás megindult, illetve nem is kellett arról tudnia, másrészt hogy az Izdevniecība Stilus nem rendelkezhetett-e ezekkel a pénzeszközökkel, miután azokat az említett számlán elhelyezték.
- 48 A kérdést előterjesztő bíróság által végzendő vizsgálatról függően úgy tűnik, hogy jelen esetben a feltételek nem teljesülnek. Ugyanis a Bíróság előtti tárgyalás során az alapeljárásban részt vevő felek egyetértettek abban, hogy egyrészt a Swedbank által kivett pénzeszközöket csak a fizetéseképtelenségi eljárás megkezdése után helyezték el a kérdéses számlára, másrészt az alapeljárásban szereplő, pénzügyi biztosítékra vonatkozó megállapodás nem tartalmaz olyan kikötést, amely alapján az Izdevniecība Stilus nem rendelkezhetett volna e pénzeszközökkel azoknak ezen a számlán való elhelyezését követően.
- 49 Végül, mivel a kérdést előterjesztő bíróság a 2002/47 irányelv által bevezetett rendszernek a hitelezőkkel szemben a fizetéseképtelenségi eljárás során alkalmazandó egyenlő bánásmód elvével való összeegyeztethetőségére kérdez rá, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. cikkében foglalt törvény előtti egyenlőség az uniós jog általános elve, amely megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérő módon, és hogy a különböző helyzeteket ne kezeljék egyenlő módon, hacsak ez a különbségtétel objektív módon nem igazolható. Az eltérő bánásmód akkor igazolható, ha objektív és észszerű megfontolásokon alapul, azaz kapcsolatban áll a szóban forgó szabályozás által indokoltan elérni kívánt céllal, illetve arányos az e bánásmód által elérni kívánt céllal (2013. október 17-i Schaible-ítélet, C-101/12, EU:C:2013:661, 76. és 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 50 Amint az a jelen ítélet 26. pontjából kitűnik, a 2002/47 irányelv által bevezetett rendszer, miközben kizárja, hogy a pénzügyi biztosítékok nyújtása alaki követelmény teljesítésétől legyen függő, a fizetéseképtelenségi eljárás biztosítéknyújtó elleni megindításától függetlenül e biztosítékok elfogadjára ruhazza az e biztosíték érvényesítéséhez való jogot. E rendszer ennél fogva előnyt biztosít a pénzügyi biztosítékoknak az egyéb olyan biztosíték típusokkal szemben, amelyek nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá.
- 51 Márpedig meg kell állapítani, hogy az ilyen eltérő bánásmód objektív szemponton alapul, amely a 2002/47 irányelv jogszerű célkitűzésével kapcsolatos, amely a pénzügyi rendszer stabilitásának biztosítása érdekében a jogbiztonság és a pénzügyi biztosítékok hatékonyságának erősítésére irányul.

- 52 Ezenkívül az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem említ semmilyen olyan bizonyítékot, amely alapján meg lehetne állapítani, hogy az említett eltérő bánásmód a követett célhoz képest aránytalan lenne. E tekintetben figyelembe kell venni többek között azt a körülményt, hogy a 2002/47 irányelv tárgyi hatálya a biztosíték nyújtásától függ és – ezen irányelv 8. cikke (2) bekezdésére tekintettel – megköveteli, hogy e biztosítéknyújtásra a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtt kerüljön sor. Ebből az következik – amint azt a főtanácsnok indítványának 65. pontjában hangsúlyozta –, hogy a 2002/47 irányelv által bevezetett rendszer a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően a biztosítéknyújtó bankszámláján elhelyezett összegekre főszabály szerint nem terjedhet ki. Egyébiránt az említett irányelv személyi hatályát illetően az 1. cikkének (3) bekezdése felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy kizárhatják azon pénzügyi biztosítékról szóló megállapodásokat, amelyeknél az egyik fél az ugyanezen irányelv 1. cikke (2) bekezdésének e) pontjában említett személy. Végül emlékeztetni kell arra, hogy a 2002/47 irányelv által bevezetett rendszer a biztosítéknyújtó eszközeinek csak egy részét érinti, amellyel kapcsolatban bizonyos fajta tulajdonelvonást fogadott el.
- 53 E feltételek mellett meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdés vizsgálata semmilyen olyan bizonyítékot nem tárt fel, amely jellegénél fogva a 2002/47 irányelv érvényességét az egyenlő bánásmód elvének szempontjából érintené.
- 54 A fenti megfontolásokra tekintettel az első és a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2002/47 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy az az olyan pénzügyi biztosíték esetében, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelynek keretében a bankszámlán elhelyezett pénzeszközök a számlatulajdonossal szemben fennálló követeléseinek fedezése céljából értékpapírokból álló pénzügyi biztosítékként állnak a bank rendelkezésére, csak akkor ruházza e biztosíték elfogadójára azt a jogot, hogy e biztosítékot a fizetéseképtelenségi eljárás biztosítéknyújtó elleni megindításától függetlenül érvényesítse, ha egyrészt az említett biztosítékot képező pénzeszközöket a fizetéseképtelenségi eljárás megkezdése előtt vagy annak megkezdése napján helyezték el a kérdéses számlán, amennyiben a bank bizonyította, hogy nem volt tudomása arról, hogy ez az eljárás megindult, illetve nem is kellett arról tudnia, másrészt, ha az említett számla tulajdonosa nem rendelkezhetett az említett pénzeszközökkel, miután azokat ugyanezen a számlán elhelyezték.

A harmadik és a negyedik kérdésről

- 55 A kérdést előterjesztő bíróság harmadik és negyedik kérdésével lényegében arra keresi a választ, hogy a 2002/47 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy ezen irányelv személyi hatályát természetes személyekre is kiterjessze, illetve e rendelkezés közvetlenül alkalmazható.
- 56 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nem az általános vagy hipotetikus kérdésekkel kapcsolatos tanácsadó vélemények megfogalmazása indokolja, hanem az uniós jogra vonatkozó jogvita tényleges megoldásának szükségessége (lásd ebben az értelemben: 2013. november 7-i Romeo-ítélet, C-313/12, EU:C:2013:718, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 57 Márpedig jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság elismeri, hogy a harmadik és negyedik kérdése az alapjogvita vonatkozásában tisztán hipotetikus, mivel abban egyetlen természetes személy sem vesz részt.
- 58 Amint azt a főtanácsnok indítványának 71. pontjában kiemelte, az a körülmény, hogy e kérdések a pénzügyi biztosítékokról szóló törvénynek a Satversmes tiesa (Alkotmánybíróság) általi esetleges alkotmányossági vizsgálata során relevánsnak bizonyulhatnak, az alapügyben nem veszi el e kérdések hipotetikus jellegét.
- 59 E feltételek között a harmadik és a negyedik kérdés elfogadhatatlan.

Az ötödik kérdéstről

- 60 A kérdést előterjesztő bíróság ötödik kérdésével lényegében azt kérdezi, hogy abban az esetben, ha a 2002/47 irányelv célkitűzése és terjedelme szűkebb, mint az azt átültető nemzeti jogszabály célkitűzése és terjedelme, lehetséges-e az említett irányelv értelmezésére támaszkodni a nemzeti jogon alapuló olyan, értékpapírokból álló pénzügyi biztosítékra vonatkozó kikötés érvénytelenné nyilvánítása érdekében, mint amilyen az alapügyben szerepel.
- 61 A Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalmára vonatkozó ezen követelmények kifejezetten szerepelnek a Bíróság eljárási szabályzatának 94. cikkében, amelyről a kérdést előterjesztő bíróságnak – az EUMSZ 267. cikkben létrehozott együttműködés keretében – feltételezhetően tudomása van, és amelyeket szigorúan tiszteletben kell tartania (2016. május 12-i Security Service és társai végzés, C-692/15–C-694/15, EU:C:2016:344, 18. pont; 2016. szeptember 8-i Google Ireland és Google Italy végzés, C-322/15, EU:C:2016:672, 15. pont).
- 62 Így a kérdést előterjesztő bíróságnak pontosan meg kell jelölnie azon okokat, amelyek arra készítették, hogy felvesse az uniós jog értelmezését, és amelyek alapján szükségesnek tartotta, hogy kérdéseket terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság már korábban úgy ítélte meg, hogy elengedhetetlen, hogy a nemzeti bíróság minimális magyarázatot adjon az értelmezni kért uniós rendelkezések kiválasztásának okaira, valamint az e rendelkezések és az elé terjesztett ügyben alkalmazandó nemzeti jogszabály közötti kapcsolatra (2016. március 10-i Safe Interenviós ítélet, C-235/14, EU:C:2016:154, 115. pont; 2016. május 12-i Security Service és társai végzés, C-692/15–C-694/15, EU:C:2016:344, 20. pont).
- 63 Hangsúlyozni kell e tekintetben, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokban szolgáltatott információknak nem kizárólag azt kell lehetővé tenniük, hogy a Bíróság hasznos válaszokat adhasson, hanem azt is, hogy a tagállamok kormányai és az egyéb érdekelték az Európai Unió Bírósága Alapokmányának 23. cikke értelmében előterjeszthessék észrevételeiket. (lásd ebben az értelemben: 2016. július 5-i Ognyanov-ítélet, C-614/14, EU:C:2016:514, 20. pont; 2016. szeptember 8-i Google Ireland és Google Italy végzés, C-322/15, EU:C:2016:672, 17. pont).
- 64 A jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság csupán arra szorítkozik, hogy feltegye az ötödik kérdést, anélkül hogy azt az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolásában bővebben kifejtené. E kérdés – a szövegét illetően – általánosságban arra az esetre utal, amelyben a 2002/47 irányelv célkitűzése és terjedelme szűkebb, mint a nemzeti jogszabály célkitűzése és terjedelme, anélkül hogy megjelölné azon tényeket vagy ezen irányelv és a nemzeti jogszabályok azon konkrét rendelkezéseit, amelyek a kérdést előterjesztő bíróságot e kérdés előterjesztésére készítették.
- 65 Így lehetetlen bizonyossággal értékelni azt az esetet, amelyre a kérdést előterjesztő bíróság az ötödik kérdésében utal. Különösen az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem teszi lehetővé, hogy a Bíróság megállapítsa, hogy e bíróság arra az alapügyben felmerülő tisztán hipotetikus esetre utal-e, amelyben a 2002/47 irányelv személyi hatálya a nemzeti jogénál szűkebb, vagy más esetekre gondol.
- 66 Az ilyen hiányosságokra tekintettel az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem teszi lehetővé sem a tagállamok kormányai, sem az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti egyéb érdekelték számára, hogy hasznos észrevételt tegyenek, sem a Bíróság számára, hogy a kérdést előterjesztő bíróság részére az alapjárási eldöntéséhez hasznos választ adjon.
- 67 Ilyen körülmények között az ötödik kérdés elfogadhatatlan.

A költségekről

- 68 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokról szóló, 2002. június 6-i 2002/47/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy az az olyan pénzügyi biztosíték esetében, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelynek keretében a bankszámlán elhelyezett pénzeszközök a számlatulajdonossal szemben fennálló követeléseinek fedezése céljából értékpapírokból álló pénzügyi biztosítékként állnak a bank rendelkezésére, csak akkor ruházza e biztosíték elfogadójára azt a jogot, hogy e biztosítékot a fizetéseképtelenségi eljárás biztosítéknyújtó elleni megindításától függetlenül érvényesítse, ha egyrészt az említett biztosítékot képező pénzeszközöket a fizetéseképtelenségi eljárás megkezdése előtt vagy annak megkezdése napján helyezték el a kérdéses számlán, amennyiben a bank bizonyította, hogy nem volt tudomása arról, hogy ez az eljárás megindult, illetve nem is kellett arról tudnia, másrészt, ha az említett számla tulajdonosa nem rendelkezhetett az említett pénzeszközökkel, miután azokat ugyanezen a számlán elhelyezték.

Aláírások